

ЗЕЛЕНИ ЗАКОНИ

Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво развитие

Поглеждайки към отминалите избори за местна власт и някои безобразия, които през последните три месеца отново накараха природозащитници и обикновени граждани да излязат на улицата - например, разораване на залесени от доброволци площи в ПП Витоша без разрешение, но и без наказание, - инициативата "Зелени закони" продължава да се фокусира върху устойчивите политики за околна среда. Защото именно устойчивите политики и систематичният мониторинг върху прилагането им могат да предпазят обществото от така характерните у нас, за съжаление, корупция, популизъм и безотговорност.

Устройство на територията

Основна тема на работа беше продължаващата кампания срещу проектите за промяна на плановете за управление на парковете Пирин, Витоша и Рила - проекти, които отслабват режимите за защита на природата драстично, например, като не забраняват строителство в тези емблематични защитени територии. Кампанията ни през последните три месеца включваше разработване на множество експертни становища, презентации и анализи върху проектите за Пирин, Витоша и Рила, провеждане на една работна среща и на един дебат. Широкият публичен отзвук и ефектът върху вземащите решенията (проектите засега не са одобрени и работата на изпълнителите не е приета) от работата на "Зелени закони" са видни и от получената награда в категория "Най-успешна кампания, свързана с опазване на биоразнообразието" в Годишните награди на биоразнообразието, присъдена на "Кампанията за преработване на проектите за ПУ на Пирин, Рила и Витоша, организирана от проект Прозрачни планини, проект Зелени Закони и Коалиция "За да остане природа в България" на 26 ноември.

Безспорно един от акцентите през целия месец септември и началото на октомври беше това, че държавата е на път да приеме 10-годишни плановете за управление на Национален парк "Рила", Национален парк "Пирин" и Природен парк "Витоша". Скандалното е, че тези плановете позволяват ново застрояване в трите парка. Например на Витоша има опасност от създаването на нова урбанизирана територия с големината на софийските жилищните комплекси Младост и Люлин, взети заедно.

Добрата новина е че по време на дебат,

организиран от "Зелени закони" всички кандидат-кметове на София, без тези на БСП и ДПС, се обявиха **срещу ново застрояване на Витоша**. Дебатът се проведе на 28 септември 2015 г. в зала "Мати-Д" на НДК, като беше предшестван от дискусия на нашите експерти с около 100 граждани, които активно участваха и искаха да подадат свои становища към възложителя на обществената поръчка.

Дни по-късно политиките направиха и първи конкретни стъпки за да подкрепят своята позиция, като всички участвали в дебата партии внесоха официални становища против разработвания в момента проект за ново управление на Природен парк "Витоша". Становището на Реформаторския блок беше изготвено предварително. Останалите партии разработиха становищата си след участието си в дебата (ГЕРБ, НФСБ, ДЕОС и коалиция "Сердика", - както и кандидатът за районен кмет на район Красно село Веселин Кирев, подкрепен от партия "Зелените").

От "Зелени закони" настояваме плановете за управление и на трите парка да бъдат върнати за преработване, докато не се

включи изрична забрана за ново строителство в тях - за което започнахме и кампания с онлайн подписка и пощенски картички.

В отговор на писмо от "Зелени закони" на 3 ноември се проведе среща по повод поставянето през октомври от Комитета на Орхуската конвенция към българското правителство на краен срок декември 2015 г. за промени в Закона за устройство па територията (ЗУТ) с разпоредбите на чл. 9, ал. 2 и 3 от Орхуската конвенция. Тези законодателни мерки са необходими за осигуряване на достъпа до правосъдие при одобряването на устройствени плановете (ОУП и ПУП) и издаването на разрешения за строеж.

Пред експерти на МОСВ и МРРБ бяха представени предложения на НПО за законодателни промени. Припомняме, че държавата вече близо 3 години отказва да измени ЗУТ в отговор на задълженията на България към Орхуската конвенция. В същото време този закон се променя ежегодно с най-различни мотиви.

Награда за „Най-успешна кампания, свързана с опазване на биоразнообразието“, 26.11.2015 г.

Биоразнообразие и гори

Скандален казус се оформи около едно слабоотразено посещение в България на министъра на земеделието на Кралство Нидерландия Шарон Дайксма. Стана ясно, че по време на разговора му с българския министър на околната среда и водите Ивелина Василева тя се е съгласила с холандската теза за необходимостта от промяна на Директивата за местообитанията и Директивата за дивите птици, с които бе създадена Натура 2000. Тази промяна застрашава строгостта на защитата на природата в Европа и би представлявала опасна стъпка назад в политиките на съюза. От "Зелени Закони" с тревога алармирахме, че тази среща на високо равнище, първа по рода си в Европа, поражда изключително сериозни опасения. Още повече, че официалната позиция на България, както и в много други случаи, не е публична.

Това доведе до работна среща на тема "Българската позиция във фитнес чека на ЕС за Директивите за птиците и местообитанията" и среща с министъра на околната среда Ивелина Василева на следващия ден. Работната среща беше организирана от "Зелени закони" и се проведе на 9 ноември 2015 г. в Културен център G8. На нея присъстваха учени от БАН, Биологическия факултет на СУ "Св. Климент Охридски", ЛТУ, туристически и агро асоциации, био бизнеси, НПО експерти и други, които споделят мнението, че Натура 2000 носи редица ползи за страната и са "за" силни природозащитни директиви. На срещата беше уточнена **Позиция на българската природозащитна общност по оценката на природозащитното законодателство на ЕС (Директива за птиците и Директива за местообитанията), която изисква природозащитните директиви да не бъдат променяни. На следващия ден позицията бе представена на министър Ивелина Василева, която изрази официална позиция България да се ангажира със същата теза за фитнес чека на двете директиви - те да не бъдат променяни и с това да се запази силното природозащитно законодателство на съюза. Министърът изясни, че МОСВ**

Дебат "Бъдещето на Витоша", зала Мати-Д, 28.09.2015 г.

застъпва позиция за усъвършенстване на прилагането, а не отваряне на директивите. След тези начални срещи продължаваме кампанията позицията да бъде подкрепена от широката общественост, за да има ясна и категорична българска позиция за запазването на Директивата за птиците и Директивата за местообитанията, като продължаваме да получаваме писма за подкрепа на позицията от различни заинтересовани страни - академичната общност, туристическия бизнес, НПО.

Климат

С наближаване на ключовото в най-широк смисъл международно събитие - годишната среща на върха по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (COP21, 30 ноември - 11 декември 2015 г., Париж, Франция), климатът очаквано бе сред водещите теми в дневния ред на разнообразни прояви на всякакви нива през последните месеци. Въпреки трагичните събития в Париж на 13 ноември т.г., френският министър на външните работи Лоран Фабиус, който ще председателства COP21, декларира на 16 ноември, че работата

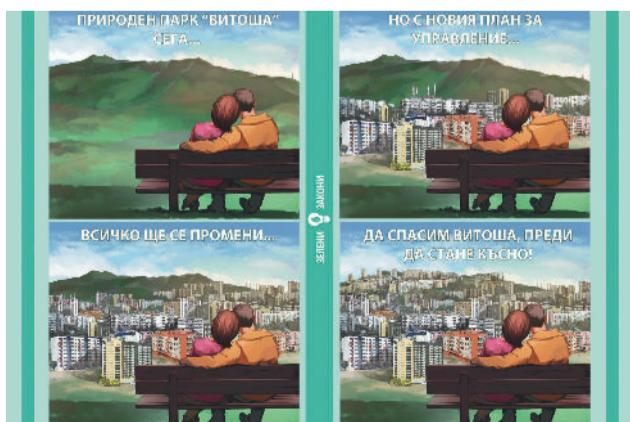

Работна среща "Българската позиция във фитнес чека на ЕС за Директивите за птиците и местообитанията", 09.11.2015 г., зала Г-8

по организирането на Конференцията продължава, както е планирано.

В Европейския съюз (ЕС) темата за климатичните промени неизменно беше сред основните теми на много от срещите на най-високо равнище. Позицията на ЕС за COP21 е формулирана въз основа на приетите през октомври 2014 г. "Заклучения във връзка с Рамката на политиките на ЕС по климат и енергетика до 2030 г. с оглед постигане на преход към нисковъглеродна икономика в дългосрочен план и изграждане на устойчив Енергиен съюз с визия за политиките по климата". В тази Рамка е заложена задължителна цел за намаляване на общото количество емисии на парникови газове в ЕС до 2030 г. с най-малко 40% спрямо нивата от 1990 г., с която Съюзът влиза в преговорния процес за ново международно, правно обвързващо споразумение относно действия за реагиране на промени в климата след 2020г.

В България активността по темата за промените в климата беше с принос от

Лице на пощенска картичка до Министъра на околната среда и водите за включване на забрана за строителство в парковете Рила, Пирин и Витоша

Този документ е свързан с: Екологична група за Пирин и Витоша по отношение на биоразнообразието в България. За повече информация за нашата организация и дейността ни, моля да се свържете с: info@green.grants.org или www.green.grants.org

Уважаема г-жо Василева,

В момента тече процедура по актуализация на плановете за управление на парковете Пирин, Витоша и Рила. Моята трета плана да бъдат върнати за преработка, докато не се включи изрична забрана за ново строителство в парковете Пирин, Витоша и Рила.

С уважение,

Ивелина Василева
Министър на околната среда и водите
Бук. Кн. Мария Луиза №22
1000 София

Гръб на пощенска картичка с текст и адресат

Работна среща "ПИК и ПОС - ефективни „горизонтални“ инструменти за използване на еврофондовете през периода 2014-2020 г.", 20.10.2015 г.

посолството на Р Франция у нас - с организирането на цикъла "PARIS CLIMAT 2015 - COP21".

По отношение на предприеманите от българското правителство действия обаче, **продължи практиката да няма публично достъпна информация** за официалните позиции на страната за участие в европейски и международни срещи/преговори по темата за климатичните промени. Такава информация липсва и в стенограмите от заседанията на Министерски съвет, където тези позиции (би трябвало да) се обсъждат и приемат.

Все пак, у нас беше направена малка крачка напред: в резултат на дейност по първия проект на инициативата "Зелени закони" и на съвместна работа по втория проект на инициативата със сродни проекти на други НПО, една година след първото, на 27 октомври 2015 г. бе свикано второ заседание на Националния експертен съвет по изменение на климата. Членовете на Съвета бяха информирани за хода и напредъка на преговорите по документи, които предстои да се обсъждат на COP21, както и на тези за промени в ЕСТЕ на парникови газове.

Седмица преди това, на 20 октомври 2015 г. се състоя организираната от "Зелени закони" работна среща на тема "ПИК и ПОС - ефективни "горизонтални" инструменти за използване на еврофондовете през периода 2014-2020 г.". В срещата се включиха представители на Главна Дирекция "Оперативна програма околна среда" (ГД ОПОС), на Дирекции ПОС и ПИК на МОСВ, на Дирекция Оперативна програма "Добро управление" към МС, експерти на граждански организации. Участниците в работната среща се обединиха около

нуждата от експедитивна и в максимална степен съвместна работа за интегриране на ПИК и ПОС при изпълнението на Оперативните програми (ОП) в текущия програмен период, така че използването на еврофондовете да е ефективно и във финансов аспект, и за осъществяване целите на тези политики. Конкретни допълнителни усилия са необходими за активното ангажиране на експерти от научните среди, както и за съществено по-добро представителство на НПО в Комитетите за наблюдение на ОП.

Експертите на "Зелени закони" изготвиха и становище по предложения в края на м. октомври за обществено обсъждане проект за Трети национален план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г. - според нас планът не отговаря на нуждите в настоящия момент, тъй като не отчита в достатъчна степен промените, настъпили в периода от предишната версия на такъв документ (средата на 2014 г.), и трябва да бъде преработен основно, за което дадохме конкретни препоръки.

Селски райони

Неведнъж, по отношение на бизнеса у нас, сме констатирани, че "големите имат предимство пред малките". Държавата и институциите продължават да се държат като лобисти на крупните производители и търговци, а така исканите от мнозина мерки в подкрепа на малкия и среден бизнес продължават да са само пожелания.

Този нерадостен извод беше подкрепен от (поне) две действия на институциите,

констатираха експертите на "Зелени закони".

В първия случай вниманието ни беше привлечено от третия поред Комитет за наблюдение на ПРСР 2014-2020, който се проведе на 25 септември 2015г. В Дневния ред на програмата от МЗХ бе включена точка с изменение и допълнение на мярка "Агроекология и климат" от ПРСР 2014-2020. Внимателното вглеждане в предлаганото изменение, което се състои в допълнение на мерките за опазване на биологичното разнообразие в страната, чрез дейност насочена към отглеждането на медоносни растения за подсигуряване на паша за пчелите, води до извода, че това привидно добро намерение всъщност ще подкрепи големите "монокултурни" стопанства. И въобще няма да доведе до опазване на биоразнообразието в страната.

От "Зелени закони" предлагаме няколко прости промени, които директно биха подпомогнали както по-малките земеделски стопани, така и биологичното разнообразие. Нека от схемата за подпомагане да отпаднат рапицата и слънчогледа, които се отглеждат върху изключително големи масиви и не може да се твърди, че способстват за създаването на разнообразна паша. Задължително в списъка трябва да попаднат овощните култури. Доказано е, че овощните култури са най-облагодетелствани от пчелното опрашване - както по отношение на добива, така и по отношение на количеството и качеството на продукцията. При ягодоплодните добивите пък могат да се повишат с до 200 %.

При втория случай става въпрос за изготвянето на наредба по подмярка 4.2 "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от ПРСР 2014-2020 г. Мярка 4.2 е ключова за преработвателния бизнес и проходащия малък бизнес в отрасъл Земеделие. Внимателният анализ обаче показва редица подводни камъни, един от които е по отношение на използването на български суровини. Задълбоченото вглеждане в Наредбата - Приложение №5, според "Зелени закони" показва, че не се дава предимство на родните преработватели. Друга потенциална пречка за насърчаване на родното производство е наложеното ограничение земеделските стопани да бъдат регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите. Това автоматично ограничава земеделските производители - физически лица, да кандидатстват по мярката.

Решение на въпроса има и тук, от "Зелени закони" предлагаме МЗХ да направи производителите допустими за кандидатстване по мярката и след одобряване на предложението да следва регистрация като юридическо лице по Търговския закон, за да се спазва буквата на закона. Това ще спести напразни усилия на земеделския стопанин и редица ненужни

действия, класифицирани като административна тежест.

Енергетика

В началото на м. септември 2015 г. четирите национално признати работодателски организации публикуваха проектосписък с идеи за българската енергетика, претенциозно наречен "Пътната карта за неотложни промени в енергетиката". В допълнение работодателските организации започнаха силен натиск върху правителството да приеме тези мерки без консултации с останалите играчи - енергийните компании, гражданския сектор, институциите.

Анализът на "Зелени закони" показва, че "пътната карта" представя в доста объркан и насипен вид исканията на работодателските организации, не дава ясни цел и задачи за развитието на сектора енергетика и ако се приложи, ще предизвика допълнителни напрежения и проблеми.

Макар самите работодатели да настояват за законност, мерките показват желание за недопустимо преминаване границата на законността и вмешателство в сектора от страна на държавата и на самите работодателски организации. В едно свое изявление председателят на КРИБ, К. Домусчиев заяви, че мерките не са били обект на предварителен анализ, а просто са включени всички постъпили предложения. Вероятно това е причината предложенията да не са обединени от никаква обща философия за развитието на сектора, да наблюдаваме мерки, които противоречат едни на други, както и такива, които логически противоречат на исканията на самите работодатели относно цените на електроенергията.

Общата оценка на "Зелени закони" е, че предложенията са хаотични и понякога взаимно изключващи се. Исканията за ефективност и повече пазар съжителстват с искания за повече държава и промоциране на съмнителни сделки с държавни дружества.

Цялостната картина на желанията на работодателите може да се обясни с няколко основни "опорни" точки:

- Запазване на статуквото - мръсна и "евтина" енергия до източване на дружествата. Максимално ограничаване на "зелената" енергия.
- Приватизация преди да започне пълната либерализация в сектора. Разчистване на пътя на "българските" инвеститори, включително чрез изгонване на чуждестранните такива.
- Газификация до дупка - държавата да подкрепи новите частни монополисти в бизнеса.

Визуализация на Фейсбук кампанията

Какво предстои пред „Зелени закони“?

Развиваме кампанията си за публичност в социалните мрежи, с която искаме да привлечем вниманието на хората към изключително важни проблеми в рамките на петте теми на работа на "Зелени закони". През ноември кампанията във Фейсбук започна с комикс относно заплахата за застрояване на Витоша, заложен в предлагания проект за промяна на плана за управление на природния парк. Визуализациите на различни казуси от петте ни теми на работа ще бъдат популяризирани в социалните медии и в тематичните ни събития през следващите месеци.

По тема Селски райони организираме работна среща в първата половина на декември във връзка със Закона за браншовите организации.

По тема Климат организираме публичен дебат на 16 декември, на който ще обсъдим решенията от COP21 в Париж и предстоящите действия на национално ниво, които ще произтекат от тези решения.

По тема Биоразнообразие и гори търсим подкрепа от широк кръг заинтересовани страни за изготвената **Позиция на българската природозащитна общност по оценката на природозащитното законодателство на ЕС (Директива за птиците и Директива за местообитанията), която изисква природозащитните директиви да не бъдат променяни и подпомагаме Министерството на околната среда и водите в организирането на работна среща за информиране за българската позиция по темата, представена официално пред Европейската комисия.**

По тема Енергетика търсим индивидуални срещи с различни заинтересовани страни - бизнеси, вземащи решения и други - с цел те да подкрепят нашата позиция за неприемане на работодателската "Пътна карта за неотложни промени в

енергетиката", както и за приемане на дългосрочна устойчива Енергийна стратегия на България, в продължение на работната среща по тази тема на "Зелени закони" от юли тази година.

По тема "Устройство на територията" продължаваме кампанията си за запазване на строгите режими на защита в парковете Пирин, Витоша и Рила и отхвърляне на проектите за промяна в плановете за управление на трите парка, които се предлагат и които не забраняват ново строителство. Продължаваме онлайн подписка и събиране на подписи чрез картички, с текст до Министъра на околната среда и водите, изискващ преработването на тези проекти за промяна на плановете за управление. Подписката и картичките ще събират подкрепа до 4 декември, когато от "Зелени закони" ще ги внесем в ресорното министерство.

Проектът "Граждански мониторинг за зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси" се финансира в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.

www.ngogrants.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.

Автор: Сдружение за изследователски практики

www.zelenizakoni.com